

Associació Cultural de Granollers

57

IX Jocs Florals de Granollers, organitzats per l'Associació Cultural al Cinema Majestic l'any 1948. En primer pla, el mantenidor i president del Jocs Florals, el poeta Octavi Saltor.

Medalla de la Ciutat a l'**Associació Cultural de Granollers**

En reconeixement a 61 anys de difusió de la cultura, des d'un doble vessant: com a paraigua de les més diverses iniciatives ciutadanes en l'àmbit cultural i com a impulsora directa d'activitats. Pel seu compromís amb la ciutat, la seva sensibilitat i gosadia a l'hora de fer propostes engrescadores i creatives.

Es distingeix tota la tasca duta a terme per les persones que van impulsar l'Associació Cultural en un context advers, i les persones que n'han agafat el relleu per engrandir-la i consolidar-la, gent amb interessos i àmbits professionals diversos, però amb una mateixa inquietud per compartir la cultura i reflexionar sobre l'entorn per comprendre'l i intentar millorar-lo.

Es distingeix, també, l'entitat perquè ha acostat la cultura a tots els públics, fent-ne gaudir en les més diverses formes d'expressió: teatre, música, dansa, art, poesia, cinema, literatura, història,...

Cartell de l'any 1959 que anuncia una activitat del Cineclub, la secció més veterana de l'Associació Cultural, encara en actiu.

La gran riquesa de l'Associació Cultural ha estat, segurament, totes les persones que ha aglutinat al llarg dels seus 61 anys de vida. Gent amb interessos diversos, cadascú amb el seu caràcter i manera de fer, amb idees i opinions també diferents, però amb ganes de compartir, de trobar-se, de saber i d'expressar-se en qualsevol llenguatge artístic. "Fem una cosa quan tenim ganes de fer-la, perquè ens ve de gust", explica Ricard Causa, president de l'entitat des de l'any 2000.

Aquestes ganes de fer coses, en un context del tot diferent a l'actual, és el que va esperonar un grup d'amics que havien fet els estudis de batxillerat a crear, un 6 d'octubre de 1947, el que aleshores es va anomenar *Asociación Cultural de Antiguos Alumnos de Segunda Enseñanza*. En plena postguerra, aquests joves, entre els quals hi havia Josep Oriol Montaña, Ramon Munné, Josep Verde i Aldea, Enric Rahola, Josep Roure, Salvador Llobet, Marià Puig, Jaume Sagalés, Rosa Prat, Josep Ramoneda, Francesc Llobet i Pere Canal, que en va ser el primer president, van sentir la necessitat de crear un espai de trobada i intercanvi per intentar millorar aquell desert cultural. Els estatuts explicaven així els objectius de la nova entitat: reunir els antics alumnes, fomentar la relació entre ells i l'escola, i fer activitats culturals.

El primer acte de l'AC va ser un mes després de constituir-se, un diumenge 9 de novembre de l'any 1947. El professor Antoni Oriol Anguera, oncle d'un dels fundadors, va pronunciar una conferència sota el títol *La crisi actual*. El programa es va imprimir en català, però va ser el primer i últim. Igualment, calia demanar autorització per fer actes culturals, que tampoc es podien fer en català. Pere Canal va presidir l'entitat fins a l'any 1952, i durant aquests anys es van organitzar altres conferències, concerts i recitals de poesia, moltes de les quals, a la sala gòtica de l'antiga biblioteca Francesc Tarafa.

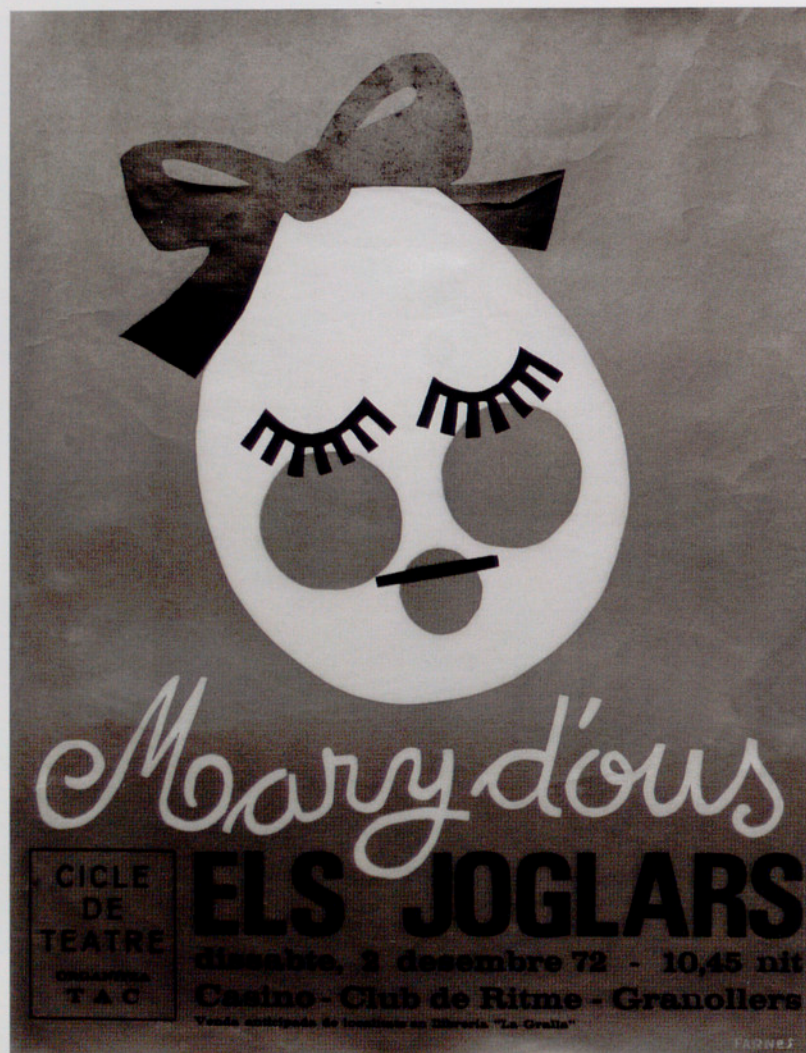

Lectura d'una ponència de l'Associació Cultural a la Casa de Cultura Sant Francesc, a principis de 1970.

La ciutat va acollir de manera positiva les propostes de l'entitat, de manera que l'any 1948 ja comptava amb 238 socis. D'aquest mateix any cal destacar la celebració dels IX Jocs Florals de la Ciutat, que van tenir la participació de literats de renom, com Carles Riba, Josep Romeu i Josep M. López Picó. Altres activitats destacades d'aquest període van ser els concerts oferts de manera continuada; la creació del quadre escènic, el primer muntatge del qual va ser *La Santa Virreina*, dirigit per Esteve Reverter i amb música de J. M. Ruera; l'organització d'un homenatge al ceramista Antoni Cumella; i el naixement del Centre d'Estudis, l'any 1952, amb Antoni Jonch com a director. Aquesta nova secció de l'AC naixia amb l'objectiu de fomentar l'estudi de temes històrics, literaris, econòmics, socials, sobretot de l'àmbit local i comarcal, alhora que volia promoure la col·laboració entre els intel·lectuals de la ciutat, facilitar-los mitjans d'estudi i impulsar la publicació de les recerques.

Aquesta mateixa dècada, concretament el 1950, el Cineclub començava la seva activitat, amb la projecció al Cinema Majestic de *Hamlet*, de Lawrence Olivier. I des d'aleshores fins ara, no ha parat de créixer, amb quasi 3.800 espectadors l'any 2007. L'evolució ascendent d'aquesta activitat il·lustra bé l'esperit de l'entitat: "Mentre hi hagi gent amb ganes de veure –i organitzar– aquest tipus de cinema, hi haurà Cineclub", expliquen Ricard Causa i Teresa Llobet, gerent i ànima de l'AC els darrers setze anys.

L'any 1953, l'entitat passa a denominar-se com avui la coneixem, Associació Cultural. Ben aviat el volum d'activitat va posar en evidència la falta d'equipaments culturals, per la qual cosa l'any 1954, l'AC impulsa la constitució de la Fundació Maspons i Camarasa, que va permetre reconstruir l'antiga església de Sant Francesc, actual Casa de Cultura i seu social de l'AC.

Cartell de la representació de *Mary d'ous*, d'Els Joglars, l'any 1972.

Al llarg dels anys, la Junta ha estat el motor de l'entitat. Una junta que ha presidit, a més de Pere Canal, Oriol de Riba (a partir de 1955), Pere Font (1959), Esteve Sala (1967), Joan Camps (1973), Pere Illa (1977), Gregori Resina (1979), Lluís Tintó (1982), Rafael González (1987), Lambert Botey (1998) i Ricard Causa (des del 2000).

La dècada dels 60, l'entitat viu uns anys d'esplendor. Es crea el TAC (Teatre de l'Associació Cultural), impulsat per Gregori Resina, l'any 1966: "Aquest ha estat un moment àlgid de l'AC, fruit d'una necessitat artística i també d'afirmació política", explica Teresa Llobet. Aquesta nova secció tenia una doble vertent: l'escenificació de muntatges i l'organització del Cicle de Teatre, que va permetre la visió d'un teatre de qualitat a Granollers, entre els anys 1972 i 1995, amb grups com Els Joglars, Comediants o La Cuadra de Sevilla. "Eren uns anys en què a Barcelona no deixaven estrenar i Granollers, junt amb Sitges i Tàrraga, van esdevenir ciutats capdavanteres". El Cicle i, més endavant, el Tardoral i la Temporada de Teatre, Dansa i Música han estat els precedents necessaris de l'actual Teatre Auditori de Granollers.

L'Associació Cultural inicia l'any 1982 un treball de formigueta amb les escoles de la ciutat amb l'objectiu d'acostar als nens i nenes, primer, el cinema i la música, i poc després, el teatre i les activitats del museu. La iniciativa havia sorgit a partir de la suma d'actius, que és com al llarg dels anys ha treballat l'AC. En el cas de les *Activitats per a les escoles*, un programa en què actualment participen prop de 200.000 espectadors, des d'escoles bressol fins a batxillerat i cicles formatius de les comarques del Vallès Oriental i el Maresme, van coincidir les voluntats de Joventuts Musicals i l'Associació Cultural. L'evolució d'aquesta activitat ha estat espectacular: va començar que la feien possible un grup de voluntaris, per passar a professionalitzar-se en tots sentits: actualment, un grup de sis persones i educadors assessors s'ocupen de dur a terme aquest programa de creació de públics, pioner a Catalunya i que ha estat model per a altres organismes.

Dins del programa *Activitats per a les escoles*, interpretació de l'Orquestra de Cambra de Granollers a la Casa de Cultura Sant Francesc

Amb l'objectiu de facilitar-ne la gestió, es va crear la Fundació Privada Cultural de Granollers AC, que s'ocupa de tot el treball amb les escoles. Des d'aquí s'organitzen activitats com Cantània, un projecte musical produït per l'Auditori de Barcelona que any rere any implica més de dos mil alumnes que, després d'un treball amb els seus mestres de música, fan gaudir amb una cantata composta per a l'ocasió els centenars de persones que omplen el Teatre Auditori. També hi ha la versió per a escoles bressol.

Des de la Fundació, també s'impulsa el programa *Teatre en l'educació*, que vol aprofitar les possibilitats pedagògiques del teatre en el tractament de determinats valors ètics que els mestres necessiten treballar a l'aula, per encetar el debat amb els alumnes.

L'Associació Cultural té unes quantes qualitats que la fan única. Compta amb una estructura humana a dos nivells: el voluntariat d'amics que es troben per fer allò que els agrada –cinema, sortides culturals, poesia, estudis, música... – i el professionalitzat, que permet tirar endavant les idees que sorgeixen en les trobades periòdiques de la Junta formada per una quinzena de persones inquietes i amb ganes de fer coses, per a ells mateixos i per a la ciutat. Aquesta és la fortalesa de l'Associació Cultural: "Una alimenta l'altra; hi ha una fundació que es regeix amb criteris més empresarials, que ha d'acomplir uns objectius i compromisos amb les escoles, i mantenir un personal; i una associació, que fa de paraigua de tota mena d'inquietuds culturals". Un exemple d'això seria la Big Band, una formació de jazz que s'aixopluga a l'AC i des d'aquí es promociona en el camp de la música.

Una altra característica és que molt sovint es col·labora amb altres col·lectius, empreses o entitats, per tirar endavant projectes, per exemple, amb *El 9 Nou*, La Gralla, La Gamba, Gran Centre, el JazzGranollers, l'Agrupació Excursionista, l'Esquerda... Un altre tret distintiu: no se circumscriu a cap àmbit en concret, sinó que s'obre a qualsevol expressió

Les passejades culturals, amb Antoni Arrizabalaga fent de guia, al Montseny, a mitjan dels anys 90.

de la cultura. Això permet que, al llarg dels anys, hagin estat diverses les seccions que han estirat d'aquest carro cultural.

En aquest joc de relleus, per exemple, podem parlar del protagonitzat pel cinema, a partir de l'any 1995, quan una colla de cineastes, coordinats per Lambert Botey, decideixen realitzar un seguit de curtmetratges a l'entorn d'un tema comú, com pot ser *Granollers vist per...*, *Bona nit Granollers*, *Animals de carrer*,...

El debat i la reflexió sobre el nostre entorn han estat eixos de l'AC des que es va crear, a través de la secció del Centre d'Estudis, que ha viscut etapes de més i menys activitat. Al llarg d'aquests 60 anys, entre altres activitats, el Centre d'Estudis, que actualment dirigeix l'historiador Jaume Dantí, ha promogut la difusió de més de 500 ponències o comunicacions sobre la nostra ciutat i la comarca. Actualment, se n'organitzen quatre a l'any, que després es publiquen a l'anuari *Ponències*. També en l'àmbit de la recerca, es convoca el Memorial Joan Camps, la borsa d'estudis biennal encaminada a estimular els treballs d'investigació sobre la història, l'economia o la societat de Granollers i el Vallès Oriental, i el Premi Camí Ral, adreçat als estudiants de batxillerat.

L'esperit i tradició literària de l'Associació Cultural ve de lluny, des de les Jornades de Poesia dels Països Catalans fins ara, amb la seva participació en certàmens literaris com el Premi Jaume Maspons, el Gual Permanent o el Gambette d'Or d'ambientació culinària. L'any 1997 es presentava una nova secció, Poetes de Granollers, que, entre altres fruits, ha donat quatre volums que són una mostra ben diversa de la poesia feta a Granollers.

La fusió d'arts per mostrar diferents visions de la ciutat és el que defineix el Col·lectiu Granolleig, format per persones que s'expressen artísticament des de diversos àmbits, la literatura, la poesia, la fotografia, l'escultura,... El grup ha preparat diverses exposi-

Alumnes a la Casa de Cultura Sant Francesc presenciant un espectacle del programa *Activitats per a les escoles*.

cions –ja van per la quarta– en què donen la seva pròpia visió de la ciutat, amb tota la seva bellesa i també lletjor. *Fils il·lustres*, *Voreres infinites* i *No límits* són tres originals propostes que permeten veure la ciutat amb uns altres ulls, alhora que volen fer reflexionar sobre el nostre entorn urbà.

Aquest mateix objectiu de reflexió és present en altres projectes de l'AC, com ara les Jornades sobre el Disseny de la Ciutat. Memorial Rafael González Santos, en què participen destacats urbanistes, arquitectes i polítics. O l'activisme social, en la línia del projecte *Petits però Ciutadans*, que, amb tres reeixides campanyes (*A l'escola hi vaig a peu*, *Aquí tens un amic* i *Seu, guaita i fes-la petar*), ha deixat empremta en la ciutat i manté l'esperit ben viu encara.

És llarg enumerar totes les iniciatives que ha portat endavant l'AC, si bé cal esmentar-ne dues més de ben arrelades i amb molt bona salut: les Passejades Culturals, unes sortides que inicialment van impulsar grups de famílies amb interessos comuns i que ara porten a terme una generació més gran de persones entre els 60 i els 70 anys, també empesos per la curiositat de conèixer altres indrets; i la Roda d'Espectacles Infantils, que gira des de 1986 oferint espectacles de qualitat en una cita dominical que ja ha esdevingut un clàssic per a moltes famílies granollerines.

Actualment, l'entitat, amb més de 500 socis, té sobre la taula almenys, dos reptes: que no es perdi el gust per les activitats culturals, això és, pel coneixement del món que ens envolta i per compartir-lo amb la resta de conciutadans, i saber passar el relleu a la nova generació, un fet que pot afavorir la joventut del responsable actual, Martí Pujadas.

En tot cas, com ha passat sempre, en el futur l'Associació Cultural serà el que la seva gent vulgui que sigui.